

Üstökösök

Személyi változás rovatunk vezetésében

Mint olvasóink tapasztalhatták, az utóbbi hónapokban szünetelt az üstökös rovat megjelenése annak ellenére, hogy üstökösökben a Halley után sem volt hiány. A túlságosan is hosszúra nyúlt szünet oka a régi rovatvezető, Ujvárosy Antal más irányú elfoglaltsága volt. Időközben Zalezsák Tamás személyében új rovatvezetőt találtunk, de Ujvárosy Antal munkájára természetesen továbbra is számítunk, elsősorban a Halley-üstökös hazai megfigyeléseinek egyre sürgetőbb feldolgozása kapcsán.

Ujvárosy Antal több mint egy évtizedig irányította a hazai amatőr üstökösfigyelők munkáját előbb az Albireo, majd a Meteor rovatvezetőjeként. Sok éves, a Meteornál folytatott rovatvezetői tevékenységét ez úton is megköszönjük.

Kérjük az üstökösészlelőket, hogy megfigyeléseiket ezen túl Zalezsák Tamás címére küldjék!

A szerkesztőség

Az üstökös rovat terveiről

Szeretnék néhány szót szólni az üstökös rovatról összeállításának szempontjairól. Sajnos a témakör az utóbbi időben eléggé elhanyagolt volt, ennek következtében az észlelők bizalma is megrendült a rovatban.

A rovatban beszámolunk minden felfedezett üstökösről, még ha az amatőrök számára túlságosan halvány is. A fényesebbekről természetesen közöljük az előrejelzett koordinátákat az 1950,0-es epochára. A beérkezett megfigyeléseket legalább negyedévente dolgozzuk fel; de egy-egy fényesebb üstökös jelentkezése esetén havonta jelentkezünk.

A megfigyelés módszere és az észlelőlap nem változik. Utóbbiak postaköltség térítése ellenében a rovatvezető címén (7632 Pécs, Erika u. 1) igényelhetők. A megfigyelések beérkezési határideje a szokásosnak megfelelően minden hónap 6-a. Ha valakinek bármilyen észrevétele, megjegyzése, ötlete van a rovatról illetve az észlelésekkel kapcsolatban, szívesen látom! Sikeres megfigyelőmunkát kívánok!

ZALEZSÁK TAMÁS

IHW Archívum

A Halley-üstökös 1985/86-os láthatósága idejére szervezett IHW minden eddiginél sikereőbb nemzetközileg is koordinált üstökösészlelő program. Az adatok folyamatosan érkeznek a kaliforniai központi adatbankba. A munkából az amatőr megfigyelők is derekasan kivették részüket, amit a múlt év októberében megjelent előzetes tájékoztató is egyértelműen bizonyít. Ezek szerint több mint 180 észlelő 5000 fényességbecslést küldött be. A száznál több asztrofotós közel 1600 felvételt archiváltak eddig, négy megfigyelő pedig 50 spektrumfelvételt is továbbított. A vártnál kevesebb az asztrometriai és a fotoelektromos megfigyelés.

Ami a szakcsillagászok Halley-vel kapcsolatos tevékenységét illeti, annak illusztrálására elegendő megemlíteni, hogy eddig több mint 40 ezer gépelt oldalnyi kézirat érkezett be a Halley összefoglaló részére, melyet 1989-ben kívánnak megjeleníteni.

IHW - AOB No. 18, IAU C. 4314

P/Wisemann-Skiff
1987b

Brian Skiff a Lowell Observatórium munkatársa a csillagvizsgáló Anderson Mesa állomásán 1986. dec. 28-án két felvételt készített, melyeken Jennifer Wisemann január elején üstököst fedezett fel. Az üstökös meglehetősen diffúz volt, erős központi

sűrűsödéssel. Fényessége 14^m volt. Brian Marsden számításai szerint az üstökös nagyon rövid periódusú (6,53év), pályája meglehetősen változó, mivel gyakran közelíti meg a Jupitert. A perihélium-átmenet 1986. november 22,764 ET-kor volt.

TA 274,
Sky and Tel. 1987. márc.

Három halvány üstökös

Az év elején viharos gyorsasággal fedezték fel az újabb és újabb üstökösöket, hiszen február elején g jelzéssel fedezték ismét fel a periodikus Tempel 2 üstököst.

T. Gehrels és J. V. Scotti a Kitt Peak Observatórium 91 cm-es távcsövével ismét megtalálta a Wild 3 (1987 e) periodikus üstököst január 29-én, $19,5$ magnitúdónál.

A kóma $14''$ -es volt. Az égitest amatőr szempontból érdektelen; június közepég $17,7$ magnitúdóig fényesedik.

Ugyancsak a fent említett kutatók találtak rá jan. 29-én a periodikus Bus (1987f) üstökösre. Az üstökös egész évben 19 magnitúdó alatt marad.

A periodikus Tempel 1987g üstökös "újrafelfedezése" szintén Gehrels és Scotti munködésének eredménye. Ez sem fényesedik 19 magnitúdó fölé.

IAU C. 4309, 4310, 4312

(Összeállította P.J. és Mzs)

Halley megfigyelések az NDK-ban

A Kulturbund der DDR keretében működő Csillagászati Csoport Üstökös Munkacsoportját vezető Karsten Kirsch a közelmúltban jelentette meg a három részesre tervezett Halley-feldolgozás első részét, melyben az üstökös perihéliumátmenet előtti viselkedését foglalja össze az NDK-s adatok alapján. A feldolgozás meglehetősen hosszú időszak adatait használja fel, hiszen az első megfigyelés 1985. szeptember 27-én készült (E. Zische végezte), míg az utolsó 1986. január 24-én történt (M. Richter). A megfigyelők zöme az égitest fotometriai viselkedését tanulmányozta az IHW Kézikönyv útmutatásait figyelembe véve.

Az alkalmazott műszerek skálája meglehetősen széles, hiszen 7x30-as binokulártól kezdve a 40 cm-es Cassegrain-távcsőig minden távcsőtípus előfordult. A 32 megfigyelő 217 fényességbecslését először a standard, 6,8 cm-es objektívátmérőjű távcsőre redukálták, ami nem volt különösebben nehéz feladat, mivel valamennyi megfigyelő a Borovnikoff-módszert alkalmazta.

Az üstökös a Sky and Telescope előrejelzésénél jóval fényesebbnek bizonyult október-november során. Októberben 0,4, novemberben pedig 0,6 magnitúdóval volt fényesebb az előrejelzésnél. A fényesedés mértéke azonban november végén lelassult s januárban az előrejelzett érték alatt maradt. Az elemzés szerint az üstökös fénygörbéje három különböző jellegű szakaszból tevődött össze.

Kirsch a továbbiakban összehasonlítja a különböző előrejelzések (Bortle, Morris, Marcus, stb) fotometriai paramétereit az NDK-s észlelők adataival.

(Az Astronomie und Raumfahrt 1987/1. száma alapján: Papp János)

	RA	D	m_1
5. 15.	8 ^h 02 ^m 7	-38°51'	5 ^m 0
5. 20.	8 16,0	-30 4	5,4
5. 25.	8 25,3	-23 34	5,8
5. 30.	8 32,4	-18 41	6,2
6. 4.	8 38,2	-14 57	6,6
6. 9.	8 43,2	-12 2	7,0
6. 14.	8 47,7	- 9 43	7,3
6. 19.	8 51,9	- 7 51	7,6

A Wilson (1986l) üstökös
pozíciói

	RA	D	m_1
5. 15.	23 ^h 10 ^m 4	+12° 8'	10 ^m 1
5. 20.	23 4,7	12 15	10,1
5. 25.	22 57,9	12 19	10,1
5. 30.	22 49,8	12 19	10,0
6. 4.	22 40,1	12 13	10,0
6. 9.	22 28,8	12 2	10,0
6. 14.	22 15,4	11 41	10,0
6. 19.	22 0,0	11 10	9,9

A Sorrells (1986n) üstökös
pozíciói

